ACHTERKRANT MET TESSA KERRE

De patiënt die mens wordt

Tessa Kerre wordt geboren met een hartafwijking. Als ze 3 jaar is, staan haar ouders voor een zwaar dilemma: een risicovolle operatie of niets doen, met de stellige verwachting dat hun kind niet oud zal worden. Ze kiezen de eerste optie. Meteen is het ook voor de kleine Tessa duidelijk: later wil ze arts worden. In het laatste jaar secundair suggereren de studiekeuzeproeven twee opties: priester worden of arts. Vandaag is ze hematoloog en verricht ze baanbrekend onderzoek naar immunotherapie. Maar zorg dragen voor de kwetsbare mens is voor haar minstens zo belangrijk.

Jan Leyers

aan het einde van het secundair onderwijs zag ik klasgenoten twijfelen over hun verdere studiekeuze en over wat ze later wilden worden. Voor mij was het antwoord op die vraag vanzelfsprekend. Sinds mijn hartoperatie als kleuter wilde ik dokter worden. Ik wilde vooral iets betekenen voor anderen. De studies geneeskunde lagen me en ik voelde gaandeweg ook de drang om onderzoek te doen. De behandelingen die artsen voorschrijven, zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en ik wilde me daar zelf in verdiepen. Toen ik stage liep op de afdeling hematologie van het UZ Gent, voelde dat als liefde op het eerste gezicht. In die discipline was en is er nog zoveel nieuws te ontdekken. Ook de ongelooflijke complexiteit trok me aan. Sinds ik in 1997 als arts afstudeerde, is er al zoveel vooruitgang geboekt. Ik ben blij dat ik door mijn onderzoek naar ontwikkeling van T-cellen – de belangrijkste cellen in ons immuunsysteem – uit stamcellen van het eigen beenmerg kan bijdragen aan de ontwikkeling van de immunotherapie. Door die nieuwe therapie kunnen we nu mensen redden die vroeger niet te genezen waren en zijn er behandelingen met minder zware bijwerkingen. Hoewel ik veel voldoening haal uit fundamenteel wetenschappelijk en translationeel onderzoek naar immunotherapie, is het aantal artikels dat onder mijn naam verschijnt niet mijn drijfveer. Dat we beterschap kunnen brengen voor mensen, dat is van tel.

“Een hechte relatie met de patiënt geeft je een mandaat en wekt vertrouwen in de behandeling.”

Menselijk contact

Naast wetenschappelijk onderzoek is menselijk contact voor mij als arts erg belangrijk. Het is een voorrecht om zieke mensen te mogen begeleiden en een beetje een gids te zijn tijdens een stuk van hun leven. Door de discipline die ik beoefen, moet ik vaak moeilijke gesprekken voeren en slecht nieuws brengen. Dat is zwaar, maar ik ga het zeker niet uit de weg. Ik beschouw het als iets dat in mijn handen wordt gelegd en daarom ook heel kostbaar is. Wanneer ik met patiënten spreek, vind ik het belangrijk duidelijk te zijn en dingen te durven benoemen. Ook daarin groei je als arts. In mijn carrière leerde ik dat een sprankeltje hoop voor sommige patiënten, zelfs al zitten ze in een uitzichtloze situatie, toch een houvast kan zijn. Zo werd ik geconfronteerd met een terminale patiënt die reisplannen maakte die zij nooit zou kunnen aanvatten. Ik heb geleerd daar niet steeds weer tegenin te gaan, maar ik zal er ook niet in meegaan. Eerlijk blijven, duidelijk zijn, aandacht hebben voor lichaamstaal en laagdrempelig in dialoog gaan zonder betuttelend te zijn, dat is volgens mij de kern. Ik vind het ook cruciaal een mens niet te herleiden tot zijn ziekte. Werken aan de vertrouwensrelatie tussen arts en patiënt is enorm belangrijk. Het is een band die groeit tijdens de behandeling die je samen doormaakt. Alleen zo krijg je een mandaat van iemand en vertrouwen in de behandeling.

Kunst en cultuur

Tot eind 2020 was ik als academisch secretaris verantwoordelijk voor de maatschappelijke dienstverlening van de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de UGent. Zo kwam ik in contact met het Lezerscollectief, een Vlaams netwerk van leesbegeleiders dat leesbijeenkomsten organiseert om met verhalen en gedichten mensen te verbinden en hen sterker en weerbaarder te maken (*zie Tertio nr. 1.073 van 2/9/'20, nvdr*). Ik heb onmiddellijk mijn schouders gezet onder een onderzoeksproject waarin studenten van onze faculteit voorlezen. Lezen leert je om je zonder moeite in andere mensen in te leven. Het vergroot je empathie. Samen lezen biedt een unieke kans om een band met je medemensen te smeden. Twintig studenten werden door het Lezerscollectief opgeleid tot leesbegeleider. Ze volgden een driedaagse opleiding en gingen dan met patiënten teksten lezen, in een een-op-een-setting. Door dat project heb ik kunnen ervaren wat samen lezen kan betekenen. Een student las als leesbegeleider een romantisch verhaal met een terminaal zieke patiënt. Het herinnerde haar aan hoe zij haar man had leren kennen, hoe de liefde ontlook en hoe ze verliefd werden. Ze gaf aan dat ze dankbaar was om in haar laatste weken die mooie herinneringen te mogen herbeleven. Zoiets kostbaars maakt die zieke patiënt weer tot mens en het geeft ook een goed gevoel aan de vrijwilliger die ziet wat hij kan betekenen voor iemand anders.

Culturele jukebox

Dat sterkte me in mijn overtuiging om het leesproject verder uit te breiden en ook andere vormen van kunst en cultuur te integreren in de zorg. Ik zet me momenteel in voor een ‘culturele jukebox’ waarbij patiënten kunnen kiezen uit een door vrijwilligers aangeboden selectie van kunst en cultuur aan bed, gaande van een kunstwerk in de kamer tot pakweg een live uitvoering van een cellosuite van Bach. Het Fonds Prinses Delphine van Saksen-Coburg verleent daarvoor financiële steun aan het UZ Gent. Zorg dragen is zoveel meer dan een zakje chemo, het is bovenal zorg dragen voor de mens.” III

BIO

Tessa Kerre (1972) is hematoloog. Ze is als kliniekhoofd werkzaam in het UZ Gent en hoofddocent aan de UGent. Ze doet onderzoek naar immunotherapie voor kanker, in het bijzonder voor acute myeloide leukemie, en verricht klinisch onderzoek binnen het domein van de antivirale T-cel-therapie, CAR T-cel-therapie en stamceltransplantatie. Ze hecht waarde aan een heldere maar warme communicatie met haar patiënten en zet zich in om met hen te lezen en bij uitbreiding kunst en cultuur een plaats te geven in de behandeling van mensen. Onlangs bracht ze bij Academia Press het boek *Immuun voor kanker? Verhalen over wetenschap, mensen en verbeelding* (2021) uit. De opbrengst van het boek gaat naar het Fonds Met een kleine k van de UGent, dat initiatieven steunt die kanker bespreekbaar maken.

“Moeilijke gesprekken voeren en slecht nieuws brengen beschouw ik als iets dat in mijn handen wordt gelegd en dat daarom heel kostbaar is”, vertelt Tessa Kerre. © rr